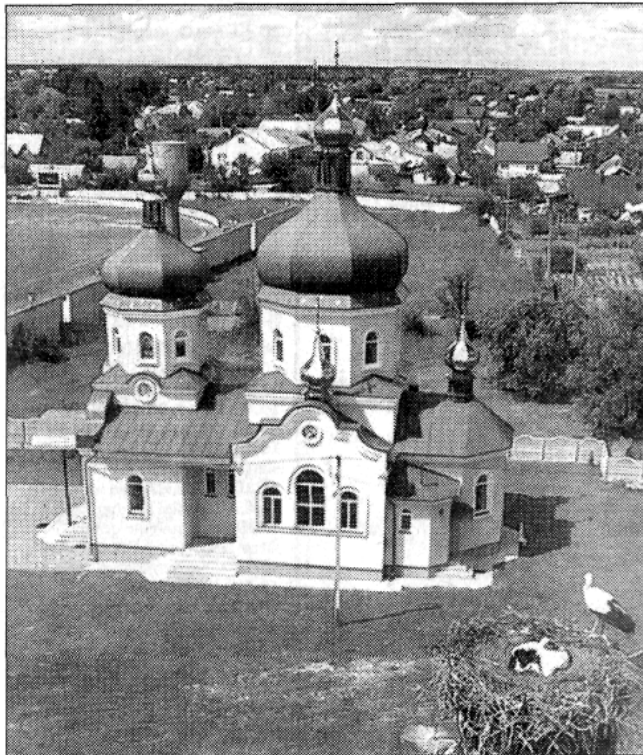

Не можна не погодитись із твердженням, що історія храмів будь-якого міста є невід'ємною складовою його історії. Твердження безумовне, але насправді ми ледь не щодня зіштовхуємося із тим безперечним фактом, що навіть більшість парафіян того чи іншого храму знає про нього дуже мало. Ми, на жаль, у більшості випадків не знаємо своїх міст, де народилися чи прожили більшу частину свого життя, не знаємо також і їх визначних місць, зокрема культових споруд. А це необхідно не тільки для простої поінформованості, яка із жителя міста може зробити його громадянина, але і для того, щоб у майбутніх поколіннях не з'явилися подібні до тих, які в минулому ХХ столітті сотнями і тисячами руйнували християнські святині.

Стародавньою святинею нашого міста був храм Різдва Пресвятої Богородиці.

згоду священника, не відбулась... Будинок псаломщика і священника міщний, побудований поміщиком Малинським. Для просфорниці житла не було і вона жила в поміщицькому будинку на «бывшей церковной усадьбе», наданий їй в пожиттєве користування. Дворів 240, прихожан 1896 душ. В той час священником церкви був Йосип Червінський. Священик Йосип Михайлович Гловінський (з 1859 р.), псаломщик Олексій Петрович Левітський (з 1874 р.) і помічник Фадей Лукич Теодорович (1845 р.). Старожили розповідали, що в 1828 р. на Сільці був дерев'яний храм Різдва Пресвятої Богородиці (метричні книги в Рівненському обласному архіві збережено з 1830 р.), але через пожежу згорів. Тоді вирішено було збудувати кам'яний храм. Відомо, що священником старого дерев'яного храму був Климент Бродович (1797-1847 рр.). В метричних книгах зустрічаємо прізвища наших далеких предків – Бецьків, Тарасюків, Парфенюків. Поліщуків. Гаврилю-

Православна святиня міста

ці М.Буховича і храм розміщувався неподалік будівель нинішньої районної лікарні. На початку ХХ ст. священником храму став Микола Павлович Бухович, який майже півстоліття залишався його настоятелем. Проповідував і любов до Бога, і любов до України, і любов до ближнього. Богослужіння в храмі велося українською мовою, документація також. Дяком храму був Андріян Поліщук. Отець Бухович пе-

рі для політ'язнів Береза Картузька. В 1939 році під впливом прихожан Микола Бухович був повернутий до своєї парафії, але переслідування продовжувались. До влади прийшли більшовицькі атеїсти, які оголосили боротьбу з релігією. Почались арешти і розстріли. В липні 1941 року, коли німецькі війська вступили в Березне і почалась окупація міста, радянський авіаційний снаряд влучив (по ньому при-

Різдва Пресвятої Богородиці в Березному. Місце під його будівництво стараннями громади виділили по вулиці Київській. Було вирішено, що новозбудований храм стане правонаступником зруйнованого храму і належатиме до юрисдикції Української Автокефальної Православної Церкви. Настоятелем храму було призначено Назарія Момотюка, а старостою обрано Юрія Гарасимчука. Після смерті пана Юрія його на-

ревів на українську мову все богослужіння. Правда з 1924 р. записи в метрич-

цілювалась авіація) в церковний купол і церква була зруйнована. У 1944 році

цьому посту замінив Олексій Нагай.

Місто пережило багатьох

В «Історико-статистичному описі церков і приходів Волинської єпархії за 1889 р. М. І. Теодоровича читаємо: «..Церква в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці побудована в 1849 році на кошти поміщика Михайла Корженівського. Кам'яна, з такою ж дзвіницею, покрита бляхою, міцна. В 1882 році оновлена і 28 листопада цього ж року висвячена. Копії метричних книг зберігаються з 1830 року, а сповідальні відомості з 1846 року. Опис церковно-

го майна складено в 1906 році: орної землі 21 десятина, 8 десятин сінокоосу, всього родючої землі 32 десятини, неродючої- 59, 2 десятини. Своєї церковної землі- 92, 8 десятини. Земля була відміряна в 1872 році землеміром Вульфом. Вона складалась з 14 окремих кусків на відстані 7-8 верст від церкви. Її розкиданість і погана якість викликали необхідність провести заміну згідно з актом від 18 жовтня 1880 року. Проте ця заміна, незважаючи на

ків, Гарбарів, Новачків, Сенюків, Левчуків, Дехтярів, Мазеп, Семеновичів, Касянів, Кишманів, Лимарів, Кравчиків та інших. Викликають зацікавленість і тодішні імена, які для сучасників видаються дещо незвичними: Стефан, Аполінарій, Інарій, Оседора, Васса, Самуїл, Логін, Уліта, Акуліна, Юстин, Аполон, Августин, Пелагія тощо.

Люди називали цю церкву Селецькою, тому що тоді с. Сельце починалось в районі теперішньої вули-

них книгах ведуться польською. Польська влада з підозрою ставилась до усієї родини священика Української автокефальної церкви: до отця Миколи за його просвітницьку діяльність і активну громадську позицію, до його дітей за виразний український патріотизм (дочки Касинія і Валентина були вчителями української школи). За це був репресований польською владою і 3 місяці(на той час йому було 69 років) відбував покарання в табо-

отець ґухович занедужав і в грудні 1945 року помер, не маючи відпочинку і перед смертю від частого відвідування «небажаних гостей», хоча НКВД і знало, що жити священику залишилось недовго. З приходом «других» більшовиків храм не відбудовували, а в 1957 році (за свідченнями старожилів) церкву розібрали, а цеглу та камінь використали для будівництва адміністративних будівель міста.

В 2007 році громада міста вирішила відновити храм

своих власників, польську, німецьку і радянську окупації, антицерковну кампанію, однак душі православних людей впродовж століть залишалися незмінними в своїй великій любові до Бога, рідної землі, свого народу, його святинь, у яких вони і прославляли Творця і Вседержителя за ті дари, що він посилає нам у щоденне життя.

**Наталія ТРОХЛЮК,
директор районного
краєзнавчого музею.**